

Følger og rekker

Department of Mathematical Sciences, NTNU, Norway

November 10, 2014

- Beskrivelse av følger eksempler og definisjon
- Egenskaper med følger
- Grenseverdi for følger (og teknikker for å vise at en følge konvergerer eller divergerer)
- Begrensede monotone følger konvergerer
- Definisjon av rekker, konvergerende rekker
- Geometrisk rekke
- Teoremer om konvergens/divergens av rekker

Eksempel Newtonsmetode

Newtonsmetode for $f(x) = 0$

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

generere en følge av approksimasjoner av løsningen til $f(x) = 0$.

Eksempel Newtonsmetode

Newtonsmetode for $f(x) = 0$

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

generere en følge av approksimasjoner av løsningen til $f(x) = 0$.

Eksempel

Vi skal approksimere løsningen til $x^2 = 2$, da er $f(x) = x^2 - 2$ og $f'(x) = 2x$.

Eksempel Newtonsmetode

Newtonsmetode for $f(x) = 0$

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

generere en følge av approksimasjoner av løsningen til $f(x) = 0$.

Eksempel

Vi skal approksimere løsningen til $x^2 = 2$, da er $f(x) = x^2 - 2$ og $f'(x) = 2x$. Vi tar $x_0 = 0.5$,

Newtonsmetode for $f(x) = 0$

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

generere en følge av approksimasjoner av løsningen til $f(x) = 0$.

Eksempel

Vi skal approksimere løsningen til $x^2 = 2$, da er $f(x) = x^2 - 2$ og $f'(x) = 2x$. Vi tar $x_0 = 0.5$, vi får

$$x_0 = 0.5$$

$$y_0 = f(x_0) = x_0^2 - 2 = -1.75$$

Eksempel Newtonsmetode

Newtonsmetode for $f(x) = 0$

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

generere en følge av approksimasjoner av løsningen til $f(x) = 0$.

Eksempel

Vi skal approksimere løsningen til $x^2 = 2$, da er $f(x) = x^2 - 2$ og $f'(x) = 2x$. Vi tar $x_0 = 0.5$, vi får

$$x_0 = 0.5$$

$$x_1 = 0.5 - \frac{0.5^2 - 2}{2 \cdot 0.5} = 2.25$$

$$y_0 = f(x_0) = x_0^2 - 2 = -1.75$$

$$y_1 = f(x_1) = x_1^2 - 2 = 3.0625$$

Eksempel Newtonsmetode

Newtonsmetode for $f(x) = 0$

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

generere en følge av approksimasjoner av løsningen til $f(x) = 0$.

Eksempel

Vi skal approksimere løsningen til $x^2 = 2$, da er $f(x) = x^2 - 2$ og $f'(x) = 2x$. Vi tar $x_0 = 0.5$, vi får

$$x_0 = 0.5$$

$$x_1 = 0.5 - \frac{0.5^2 - 2}{2 \cdot 0.5} = 2.25$$

$$x_2 = x_1 - \frac{x_1^2 - 2}{2 \cdot x_1} = 1.5694$$

$$y_0 = f(x_0) = x_0^2 - 2 = -1.75$$

$$y_1 = f(x_1) = x_1^2 - 2 = 3.0625$$

$$y_2 = f(x_2) = x_2^2 - 2 = 0.46315$$

Eksempel Newtonsmetode

Newtonsmetode for $f(x) = 0$

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

generere en følge av approksimasjoner av løsningen til $f(x) = 0$.

Eksempel

Vi skal approksimere løsningen til $x^2 = 2$, da er $f(x) = x^2 - 2$ og $f'(x) = 2x$. Vi tar $x_0 = 0.5$, vi får

$$x_0 = 0.5$$

$$x_1 = 0.5 - \frac{0.5^2 - 2}{2 \cdot 0.5} = 2.25$$

$$x_2 = x_1 - \frac{x_1^2 - 2}{2 \cdot x_1} = 1.5694$$

$$x_3 = x_2 - \frac{x_2^2 - 2}{2 \cdot x_2} = 1.42189$$

$$y_0 = f(x_0) = x_0^2 - 2 = -1.75$$

$$y_1 = f(x_1) = x_1^2 - 2 = 3.0625$$

$$y_2 = f(x_2) = x_2^2 - 2 = 0.46315$$

$$y_3 = f(x_3) = x_3^2 - 2 = 0.0217$$

Eksempel Newtonsmetode

Newtonsmetode for $f(x) = 0$

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

generere en følge av approksimasjoner av løsningen til $f(x) = 0$.

Eksempel

Vi skal approksimere løsningen til $x^2 = 2$, da er $f(x) = x^2 - 2$ og $f'(x) = 2x$. Vi tar $x_0 = 0.5$, vi får

$$x_0 = 0.5$$

$$x_1 = 0.5 - \frac{0.5^2 - 2}{2 \cdot 0.5} = 2.25$$

$$x_2 = x_1 - \frac{x_1^2 - 2}{2 \cdot x_1} = 1.5694$$

$$x_3 = x_2 - \frac{x_2^2 - 2}{2 \cdot x_2} = 1.42189$$

⋮

$$y_0 = f(x_0) = x_0^2 - 2 = -1.75$$

$$y_1 = f(x_1) = x_1^2 - 2 = 3.0625$$

$$y_2 = f(x_2) = x_2^2 - 2 = 0.46315$$

$$y_3 = f(x_3) = x_3^2 - 2 = 0.0217$$

⋮

Eksempel Newtonsmetode

Newtonsmetode for $f(x) = 0$

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

generere en følge av approksimasjoner av løsningen til $f(x) = 0$.

Eksempel

Vi skal approksimere løsningen til $x^2 = 2$, da er $f(x) = x^2 - 2$ og $f'(x) = 2x$. Vi tar $x_0 = 0.5$, vi får

$$x_0 = 0.5$$

$$x_1 = 0.5 - \frac{0.5^2 - 2}{2 \cdot 0.5} = 2.25$$

$$x_2 = x_1 - \frac{x_1^2 - 2}{2 \cdot x_1} = 1.5694$$

$$x_3 = x_2 - \frac{x_2^2 - 2}{2 \cdot x_2} = 1.42189$$

⋮

$$\{x_n\}$$

$$y_0 = f(x_0) = x_0^2 - 2 = -1.75$$

$$y_1 = f(x_1) = x_1^2 - 2 = 3.0625$$

$$y_2 = f(x_2) = x_2^2 - 2 = 0.46315$$

$$y_3 = f(x_3) = x_3^2 - 2 = 0.0217$$

⋮

$$\{y_n\}$$

Eksempel Newtonsmetode

Newtonsmetode for $f(x) = 0$

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

generere en følge av approksimasjoner av løsningen til $f(x) = 0$.

Eksempel

Vi skal approksimere løsningen til $x^2 = 2$, da er $f(x) = x^2 - 2$ og $f'(x) = 2x$. Vi tar $x_0 = 0.5$, vi får

$$x_0 = 0.5$$

$$x_1 = 0.5 - \frac{0.5^2 - 2}{2 \cdot 0.5} = 2.25$$

$$x_2 = x_1 - \frac{x_1^2 - 2}{2 \cdot x_1} = 1.5694$$

$$x_3 = x_2 - \frac{x_2^2 - 2}{2 \cdot x_2} = 1.42189$$

⋮

$\{x_n\}$

går mot $\sqrt{2}$

$$y_0 = f(x_0) = x_0^2 - 2 = -1.75$$

$$y_1 = f(x_1) = x_1^2 - 2 = 3.0625$$

$$y_2 = f(x_2) = x_2^2 - 2 = 0.46315$$

$$y_3 = f(x_3) = x_3^2 - 2 = 0.0217$$

⋮

$\{y_n\}$

går mot 0

- rekursiv (iterativ) definisjon, som for Newtonsmetode

- rekursiv (iterativ) definisjon, som for Newtonsmetode
- beskrivelse ved å liste elementene i følgen: $\{1, 2, 3, \dots\}$

- rekursiv (iterativ) definisjon, som for Newtonsmetode
- beskrivelse ved å liste elementene i følgen: $\{1, 2, 3, \dots\}$
- definer den generelle ledd a_n ved en formel: $a_n := \frac{\cos(n)}{n}$

- rekursiv (iterativ) definisjon, som for Newtonsmetode
- beskrivelse ved å liste elementene i følgen: $\{1, 2, 3, \dots\}$
- definer den generelle ledd a_n ved en formel: $a_n := \frac{\cos(n)}{n}$

DEF En følge er en funksjon mellom $\mathbb{N}$ og $\mathbb{R}$, $f : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$, så

$$f(1) = a_1, f(2) = a_2, f(3) = a_3 \dots$$

En følge er

- 1 begrenset nedenifra** fra L hvis $a_n \geq L$ for $n = 1, 2, 3, \dots$
(L heter **nedreskranke**)
- 2 begrenset ovenifra** fra L hvis $a_n \leq L$ for $n = 1, 2, 3, \dots$
(L heter **ovreskranke**)
- 3 positiv** hvis $a_n \geq 0$ for $n = 1, 2, 3, \dots$,
- 4 negativ** hvis $a_n \leq 0$ for $n = 1, 2, 3, \dots$
- 5 voksende** hvis $a_n \leq a_{n+1}$ for $n = 1, 2, 3, \dots$;
- 6 avtagende** hvis $a_n \geq a_{n+1}$ for $n = 1, 2, 3, \dots$
- 7 alternerende** hvis $a_n \cdot a_{n+1} < 0$ for $n = 1, 2, 3, \dots$

En følge er

- 1 begrenset nedenifra** fra L hvis $a_n \geq L$ for $n = 1, 2, 3, \dots$
(L heter **nedreskranke**)
- 2 begrenset ovenifra** fra L hvis $a_n \leq L$ for $n = 1, 2, 3, \dots$
(L heter **ovreskranke**)
- 3 positiv** hvis $a_n \geq 0$ for $n = 1, 2, 3, \dots$,
- 4 negativ** hvis $a_n \leq 0$ for $n = 1, 2, 3, \dots$
- 5 voksende** hvis $a_n \leq a_{n+1}$ for $n = 1, 2, 3, \dots$;
- 6 avtagende** hvis $a_n \geq a_{n+1}$ for $n = 1, 2, 3, \dots$
- 7 alternerende** hvis $a_n \cdot a_{n+1} < 0$ for $n = 1, 2, 3, \dots$

Eksempler:

- $\{n\}$ er voksende, positiv, begrenset nedeinfra
- $\{\frac{n-1}{n}\} = \{0, \frac{1}{2}, \frac{2}{3}, \frac{3}{4}, \dots\}$ er positiv, voksende, med ovreskranke lik **1** og nedreskranke **0**
- $(-1)^n$ er alternerende

DEF En følge konvergerer mot en grenseverdi L hvis for alle $\epsilon > 0$ (så lite som vi vil) det finnes en indeks N (stor nok) slik at

$$n \geq N \Rightarrow |a_n - L| < \epsilon$$

DEF En følge konvergerer mot en grenseverdi L hvis for alle $\epsilon > 0$ (så lite som vi vil) det finnes en indeks N (stor nok) slik at

$$n \geq N \Rightarrow |a_n - L| < \epsilon$$

Teorem

Hvis $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = L$ og $a_n := f(n)$ da $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = L$.

Basert på resultatene om grenseverdier for funksjoner har vi at

Basert på resultatene om grenseverdier for funksjoner har vi at

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (a_n \pm b_n) = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n \pm \lim_{n \rightarrow \infty} b_n$$

Basert på resultatene om grenseverdier for funksjoner har vi at

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (a_n \pm b_n) = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n \pm \lim_{n \rightarrow \infty} b_n$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} c \cdot a_n = c \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} a_n$$

Basert på resultatene om grenseverdier for funksjoner har vi at

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (a_n \pm b_n) = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n \pm \lim_{n \rightarrow \infty} b_n$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} c \cdot a_n = c \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} a_n$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \cdot b_n = \left(\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \right) \cdot \left(\lim_{n \rightarrow \infty} b_n \right)$$

Basert på resultatene om grenseverdier for funksjoner har vi at

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (a_n \pm b_n) = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n \pm \lim_{n \rightarrow \infty} b_n$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} c \cdot a_n = c \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} a_n$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \cdot b_n = \left(\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \right) \cdot \left(\lim_{n \rightarrow \infty} b_n \right)$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n}{b_n} = \frac{\lim_{n \rightarrow \infty} a_n}{\lim_{n \rightarrow \infty} b_n}$$

gitt at $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n \neq 0$

Basert på resultatene om grenseverdier for funksjoner har vi at

- hvis $a_n \leq b_n$ for $n \geq N$ da

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \leq \lim_{n \rightarrow \infty} b_n$$

Basert på resultatene om grenseverdier for funksjoner har vi at

- hvis $a_n \leq b_n$ for $n \geq N$ da

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \leq \lim_{n \rightarrow \infty} b_n$$

- hvis $a_n \leq c_n \leq b_n$ for $n \geq N$ og $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = L = \lim_{n \rightarrow \infty} c_n$ da

$$\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = L$$

Teorem 1 Kap 9.1

Hvis $\{a_n\}$ konvergerer da er $\{a_n\}$ begrenset.

Teorem 1 Kap 9.1

Hvis $\{a_n\}$ konvergerer da er $\{a_n\}$ begrenset.

Teorem (Uten bevis) *Begrensede monotone følger konvergerer*

Eks 8 kap 9.1 Vis at følgen $\{a_n\}$ gitt av $a_1 = 1$, $a_{n+1} = \sqrt{6 + a_n}$ konvergerer.

En rekke er en uendelig sum

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n = a_1 + a_2 + a_3 + \cdots$$

En rekke er en uendelig sum

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n = a_1 + a_2 + a_3 + \dots$$

Eksempel:

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n} = 1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots$$

(harmonisk rekke)

En rekke er en uendelig sum

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n = a_1 + a_2 + a_3 + \dots$$

Eksempel:

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n} = 1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots$$

(harmonisk rekke)

Når vi skriver $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ mener vi

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n = a_1 + a_2 + a_3 + \dots = (((a_1 + a_2) + a_3) + a_4) + \dots$$

En rekke er en uendelig sum

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n = a_1 + a_2 + a_3 + \dots$$

Eksempel:

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n} = 1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots$$

(harmonisk rekke)

Når vi skriver $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ mener vi

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n = a_1 + a_2 + a_3 + \dots = (((a_1 + a_2) + a_3) + a_4) + \dots$$

delsummer av rekka

$$s_1 := a_1$$

$$s_2 := a_1 + a_2$$

$$\vdots$$

$$s_n := a_1 + \dots + a_n = \sum_{j=1}^n a_j$$

Vi sier at rekka $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer til summen s , og skriver

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n = s,$$

hvis og bare hvis

$$\lim_{n \rightarrow \infty} s_n = s$$

eksisterer og er endelig.

Ellers sier vi at rekka divergerer.

Geometrisk rekke er en rekke av formen

$$\sum_{n=1}^{\infty} a r^{n-1} = a + ar + ar^2 + ar^3 + \dots$$

der a og r er reelle tall.

Geometrisk rekke er en rekke av formen

$$\sum_{n=1}^{\infty} a r^{n-1} = a + ar + ar^2 + ar^3 + \dots$$

der a og r er reelle tall.

Delsummer

$$s_n = a \frac{1 - r^n}{1 - r}$$

Geometrisk rekke er en rekke av formen

$$\sum_{n=1}^{\infty} a r^{n-1} = a + ar + ar^2 + ar^3 + \dots$$

der a og r er reelle tall.

Delsummer

$$s_n = a \frac{1 - r^n}{1 - r}$$

og

$$\lim_{n \rightarrow \infty} s_n = a \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1 - r^n}{1 - r} = \begin{cases} 0 & \text{hvis } a = 0 \\ \frac{a}{1-r} & \text{hvis } |r| < 1 \\ \text{divergerer} & \text{hvis } |r| \geq 1 \end{cases}$$

Geometrisk rekke og teleskoperende rekker

Geometrisk rekke er en rekke av formen

$$\sum_{n=1}^{\infty} a r^{n-1} = a + ar + ar^2 + ar^3 + \dots$$

der a og r er reelle tall.

Delsummer

$$s_n = a \frac{1 - r^n}{1 - r}$$

og

$$\lim_{n \rightarrow \infty} s_n = a \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1 - r^n}{1 - r} = \begin{cases} 0 & \text{hvis } a = 0 \\ \frac{a}{1-r} & \text{hvis } |r| < 1 \\ \text{divergerer} & \text{hvis } |r| \geq 1 \end{cases}$$

Eksempel av en teleskoperende rekke:

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n(n+1)} = \sum_{n=1}^{\infty} \left(\frac{1}{n} - \frac{1}{n+1} \right)$$

Teorem 4

Hvis $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer da er $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 0$.

Teorem 4

Hvis $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer da er $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 0$. **DET MOTSATTE
IMPLIKASJONEN GJELDER IKKE!!!!**

Teorem 4

Hvis $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer da er $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 0$. **DET MOTSATTE IMPLIKASJONEN GJELDER IKKE!!!!**

Teorem 5 $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer hvis og bare hvis $\sum_{n=N}^{\infty} a_n$ konvergerer

Teorem 6 Hvis $\{a_n\}$ er positiv for $n \geq N$ da $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ enten konvergerer eller divergerer mot ∞ .

Teorem 4

Hvis $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer da er $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 0$. **DET MOTSATTE IMPLIKASJONEN GJELDER IKKE!!!!**

Teorem 5 $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer hvis og bare hvis $\sum_{n=N}^{\infty} a_n$ konvergerer

Teorem 6 Hvis $\{a_n\}$ er positiv for $n \geq N$ da $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ enten konvergerer eller divergerer mot ∞ .

Teorem 7 Hvis $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer med sum A og $\sum_{n=1}^{\infty} b_n$ konvergerer med sum B da

- $\sum_{n=1}^{\infty} c \cdot a_n = c \cdot A$
- $\sum_{n=1}^{\infty} a_n \pm b_n = A \pm B$
- Hvis $a_n \leq b_n$ for $n = 1, 2, 3, \dots$ da $A \leq B$

- Integral test
- Sammenligningstest (Teorem 9 og 10)
- Quotienttest (Teorem 11)
- Roottest (Teorem 12)

La $a_n := f(n)$ og f positiv, kontinuerlig ikke voksende funksjon på $[N, \infty)$ for $N > 0$ da

$$\sum_{n=1}^n a_n, \quad \text{og} \quad \int_N^{\infty} f(t) dt$$

enten begge konvergerer eller begge divergerer.

Gitt $\{a_n\}$ og $\{b_n\}$ slik at det finnes en konstant K slik at $0 \leq a_n \leq Kb_n$

- a) hvis $\sum_{n=1}^{\infty} b_n$ konvergerer da $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer
- b) hvis $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ divergerer da $\sum_{n=1}^{\infty} b_n$ divergerer

La $\{a_n\}$ og $\{b_n\}$ være positive følger og $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n}{b_n} = L$ der $L \geq 0$ eller $+\infty$ da

- a) hvis $L < \infty$ og $\sum_{n=1}^{\infty} b_n$ konvergerer da $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer
- b) hvis $L > 0$ og $\sum_{n=1}^{\infty} b_n$ divergerer da $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ divergerer

La $a_n > 0$ for $n \geq N$ og $\rho = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_{n+1}}{a_n}$ der $\rho \in \mathbb{R}$ eller $\rho = +\infty$ da

- a) hvis $0 \leq \rho < 1$ da $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer
- b) hvis $1 < \rho \leq \infty$ da $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ divergerer
- c) hvis $\rho = 1$ kan vi ikke konkludere om $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer eller divergerer.

La $a_n > 0$ (for $n > N$) og $\sigma = \lim_{n \rightarrow \infty} (a_n)^{\frac{1}{n}}$, $\sigma \in \mathbb{R}$ eller $\sigma = +\infty$ da

a) hvis $0 \leq \sigma < 1$ da $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer

b) hvis $1 < \sigma \leq \infty$ da $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$ og $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ divergerer

c) hvis $\sigma = 1$ kan vi ikke konkludere om $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ konvergerer eller divergerer.

- Absolutt konvergens
- Alternierende rekker
- Potensrekker
- Operasjoner på rekker (algebraiske og leddvis)

DEF

$\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ er absoluttkonvergent hvis $\sum_{n=1}^{\infty} |a_n|$ konvergerer

Eksempel

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n^2}$$

er absoluttkonvergent

Teorem Hvis en rekke er absoluttkonvergent da er rekka konvergent.

DEF En rekke som er konvergent men ikke absoluttkonvergent kalles for **betingetkonvergent**

Eksempel

Den alternerende harmoniske rekke er betingetkonvergent

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{n-1}}{n}$$

Eksempel Den alternerende harmoniske rekke er alternerende

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{n-1}}{n}$$

Teorem 14

La $\{a_n\}$ være slik at det finnes N slik at

- (i) $a_n a_{n+1} < 0$ for $n \geq N$
- (ii) $|a_{n+1}| \leq |a_n|$ for $n \geq N$
- (iii) $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 0$

da konvergerer rekka $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$.

Feilestimat for alternerende rekker:

$$|s - s_n| \leq |s_{n+1} - s_n| = |a_{n+1}|$$

der $s = \sum_{n=1}^{\infty} a_n$

DEF Rekka

$$\sum_{n=0}^{\infty} a_n(x-c)^n = a_0 + a_1(x-c) + a_2(x-c)^2 + \dots$$

kalles potensrekke i potenser av $(x-c)$ (eller potensrekka om c).
 $a_0, a_1, \dots$ kalles koeffisienter av rekka.

En potensrekke konvergerer avhengig av hvordan vi velger x :

Eksempel

$$1 + x + x^2 + x^3 + \dots = \sum_{n=0}^{\infty} x^n = \frac{1}{1-x}, \quad -1 < x < 1$$

funksjonen $\frac{1}{1-x}$ kan representeres av en rekke i intervallet $(-1, 1)$.

Konvergenssentre c er konvergenssentre av potensrekka: for $x = c$, $\sum_{n=0}^{\infty} a_n(c-c)^n = a_0$ rekka konvergerer.

Teorem 17

En potensrekke $\sum_{n=0}^{\infty} a_n(x - c)^n$ tilfredstiller en av følgende

- (i) konvergerer absolutt bare for $x = c$
- (ii) konvergerer absolutt for alle $x \in \mathbb{R}$
- (iii) det finnes $R \in \mathbb{R}$ og $R > 0$ slik at
  - rekka konvergerer absolutt for alle x slik at $|x - c| < R$
  - rekka divergerer for alle x slik at $|x - c| > R$
  - for x slik at $|x - c| = R$ kan rekka konvergere eller divergere

Konvergensradie R kalles konvergensradie

Man kan bruke kvotienttest for å finne konvergensradie til en potensrekke.

Operasjoner på rekker

La $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$ og $\sum_{n=0}^{\infty} b_n x^n$ være konvergerende potensrekker med konvergensradii R_a og R_b , la c være en konstant da

(i) $\sum_{n=0}^{\infty} (ca_n)x^n = c \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$ konvergerer med konvergensradie R_a

Operasjoner på rekker

La $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$ og $\sum_{n=0}^{\infty} b_n x^n$ være konvergerende potensrekker med konvergensradii R_a og R_b , la c være en konstant da

(i) $\sum_{n=0}^{\infty} (ca_n)x^n = c \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$ konvergerer med konvergensradie R_a

(ii)

$$\sum_{n=0}^{\infty} (a_n + b_n)x^n = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n + \sum_{n=0}^{\infty} b_n x^n$$

konvergerer med konvergensradie $R = \min\{R_a, R_b\}$

(iii)

$$\left(\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n\right) \cdot \left(\sum_{n=0}^{\infty} b_n x^n\right) = \sum_{n=0}^{\infty} c_n x^n$$

konvergerer med konvergensradie $R = \min\{R_a, R_b\}$ og

$$c_n = a_n b_0 + a_{n-1} b_1 + \cdots + a_1 b_{n-1} + a_0 b_n$$

Operasjoner på rekker

La $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$ og $\sum_{n=0}^{\infty} b_n x^n$ være konvergerende potensrekker med konvergensradii R_a og R_b , la c være en konstant da

(i) $\sum_{n=0}^{\infty} (ca_n)x^n = c \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$ konvergerer med konvergensradie R_a

(ii)

$$\sum_{n=0}^{\infty} (a_n + b_n)x^n = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n + \sum_{n=0}^{\infty} b_n x^n$$

konvergerer med konvergensradie $R = \min\{R_a, R_b\}$

(iii)

$$\left(\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n\right) \cdot \left(\sum_{n=0}^{\infty} b_n x^n\right) = \sum_{n=0}^{\infty} c_n x^n$$

konvergerer med konvergensradie $R = \min\{R_a, R_b\}$ og

$$c_n = a_n b_0 + a_{n-1} b_1 + \dots + a_1 b_{n-1} + a_0 b_n$$

Potensrekker som konvergerer kan også integreres og deriveres ledd for ledd og de beskriver kontinuerlige funksjoner der de konvergerer.

- Taylor- og Maclaurinrekker
- Taylors teorem